

Ostatne, dlho sa nebudem pozeraf na terajší stav velenia. Musí sa rozpustiť a ihneď dopraviť do vlasti:

1. Armádna misia.
2. Početné vojenské a správne služobne.
3. Výzbroj.

4. Možno odsunúť veliaceho generála. Tak ako on, viem viesť aj ja. Navonok ponechať novú vládu. Vše možnou zdvorilosťou jej dodať sebadôveru. V ostatnom vládnúť v záujme ríše.

G. Berger
SS obergruppenführer

The National Archives of the United States, Washington. Microcopy „T-175“, roll 75/2593 644—2593646. Originál. Strojopis. (Preložila HT.)

230

1944, september 2. [Banská Bystrica.] — Nariadenie náčelníka štábu veliteľstva čs. armády na Slovensku pplk. J. Goliana, týkajúce sa obrany povstaleckého úseku pri Strečne.

Vec: Boje o Strečno — prísun posíl.

Na dobytie sútesky Strečno posielam Vám jeden práp[or]¹ pechoty.
Dve batérie del. sú už na ceste k Vám.

Použite aj prápor Oškvarokov z Příbovic, nakoľko [...] dnes už zbytočný — údolie Nítry je veľmi dobre zaistené skup[inou] Weinhold (SV Zem. Kostofany).

túto časť Bergerovej zprávy takto: „Podle korespondence mezi Bergerem a Himmlerem lze soudit, že byly připraveny víceméně ve stejný okamžik povstalecké akce v Rumunsku, Maďarsku, Chorvatsku a na Slovensku. Berger tvrdí, že tento plán byl prý včas poznán pomocí SD a rozbit. Je příznačné, že i londýnský materiál naznačuje, že tyto akce byly koordinovány.“ (C. d., Praha 1964, s. 426.)

V tejto súvislosti upozorňujeme na súrny ďalekopis šéfa Volksdeutsche Mittelstelle Lorenza Himmlerovi. Lorenz hlási 2. 9. 1944 toto:

„Ríšskemu vodcovi SS.

SS hauptsturmführer Kienast oznámil v prítomnosti obergruppenführera Winkelmana SS obersturmführerovi Rimannovi, ktorý sa práve vrátil z Budapešti, toto:

Je známe, že Angličania plánujú pristáť s výsadkáorskými oddielmi na taktiež známom mieste v Maďarsku. Honvédi majú rozkaz podriaďiť sa v takomto prípade anglickým oddielom.

Deliaca čiara od soviarov v severojužnom smere približne pozdĺž toku Dunaja. Čas výsadky asi 6. až 30. september. Pre takýto prípad generálpukovník Guderian nemohol počas svojho pobytu v Budapešti prisľúbiť nijaké oddiely.

Nemeckými oddielmi v Grécku možno disponovať len prostredníctvom veliteľského štábu wehrmachtu.

SS obersturmbannführer Weibgen na môj príkaz letecky doručí vedúcim národnej skupiny zvláštne pokyny pre takýto prípad. Lorenz, v. r. SS obergruppenführer.“

(The National Archives of the United States Washington. Microcopy „T-175“, roll 130/2 656 958 — 2 656 959. Originál ďalekopisného záznamu. (Preložila HT.)

¹ Ako sme už uviedli, písomnosti povstaleckého armádneho veliteľstva sú čiastočne poškodené, najmä na pravom okraji jednotlivých listov. Chýbajúce slová, event. časti slov, dávame do hranatej zátvorky rovnako ako vo všetkých ostatných prípadoch, keď naznačujeme priamo v texte zásah editora. Pokiaľ bolo možné, doplnili sme chýbajúce slová alebo ich časti podľa súvislosti, v ostatných prípadoch naznačujeme chýbajúce slová alebo jedno slovo tromi bodkami.

V prípade ústupu: ustupujte bojom smerom Malý Šturec, ktorý musíte bezpodmienečne udržať a kde budete podchytení vlastnými jednotkami.

Z rozkazu:
náčelník štábu čsl. armády na Slovensku
pplk. gšt. *Ján Golian*.

Dodatok: Pplk. Perko vyšle ihneď svoje orgány pre spomenutý prápor, tento orgán očakáva príchod transportu na nádraží v Príbovciach a nariadi jeho vykladanie buď v Príbovciach, alebo v Košťanoch alebo Turč. Sv. Martine.

VHA Praha. DO, Slovenské povstání, kart. 102. Přílohy k vojnovému denníku 2. 9. 1944. Strojopis, originál. — Číslo: 10 039 Dôv./3. oddel. 1944.

231

1944, september 2. [Banská Bystrica.] — Nariadenie náčelníka štábu veliteľstva čs. armády na Slovensku pplk. J. Goliana posádkovému veliteľstvu v Dolnom Kubíne a veliteľstvu obrannej oblasti 2 na prehradenie smerov proti nepriateľskému útoku.

Vec: Prehradenie smerov, nariadenie.

PV. Dol. Kubín okrem doterajšej svojej úlohy preh[radí]:

- a) rozcestie v priestore Podzámok (SV. D. Kubín) j[ak] proti severu (smer Hrušín), tak aj proti severovýchodu [. . .] Oravy),
- b) rozcestie v priestore Párnica jak proti sever[ú (údolie] potoka Zázrivá), tak aj proti juhozápadu a severovýchodu (údolie Oravy).

Prehradenie prevedte postavením barikád, zákopovými prácami (okopy), prekážkami proti ÚV a pod.

Na zákopové práce použite civ. obyvateľstva a vlastného mužstva.

Až do obdržania posíl prevedte obsadenie udaných priestorov jednotkami, ktoré sú Vám t. č. k dispozícii.

Všetok voj. materiál (zbrane, muníciu, výstroj, proviant a APH) evakujte ihneď a čo najrýchlejšie cez Ružomberok do priestoru Ulmanka — St. Hory — Donovaly.

K tomu použite všetkých možných dopravných prostriedkov (autá, vozy i sedliacke), i keď by materiál mali nosiť civilisti.

Poradie nalievavosti: zbrane, munícia, výstroj, potraviny atď. Za vyevakuovanie voj. materiálu, hlavne zbrojného, ste osobne zodpovedný.

VOO-2 z vlastných jednotiek a prostriedkov zosíl čo najskôr jednotky podliehajúce pos. veliteľovi Dol. Kubín, aby tento obdržanú úlohu mohol spoľahlivo splniť.

Prevedenie hlásia oba príjemci tohoto rozkazu.

Dostane: PV Dol. Kubín a VOO-2.

Z rozkazu:
náčelník štábu čsl. armády na Slovensku
pplk. gšt. *Ján Golian*.

VHA Praha. DO, Slovenské povstání, kart. 102. Přílohy k vojnovému denníku 2. 9. 1944. Strojopis, originál. — (Číslo nečitateľné.)